

Vlaanderen
is erfgoed

Beschermingsdossier

Graf en grafteken Torley In Beersel (Huizingen)

monument

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

Beschermingsdossier:

Het graf en grafteken Torley, Beersel (Huizingen),
Ansberg zonder nummer – monument

INHOUDELIJK DOSSIER

Dossiernummer: 4.001/23003/108.1

Joeri Mertens

10/09/2019

INHOUDSTAFEL

1.	Beschrijvend gedeelte	4
1.1.	Situering	4
1.2.	Historisch overzicht	4
1.2.1.	De begraafplaats van Huizingen	4
1.2.2.	De familie Torley	4
1.2.3.	Het grafteken Torley	5
1.3.	Beschrijving met inbegrip van de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken.....	5
1.4.	Fysieke toestand van het onroerend goed	6
2.	Evaluerend gedeelte	6
2.1.	Evaluatie van de erfgoedwaarden	6
2.2.	Motivering van het type bescherming.....	7
2.3.	Motivering van de afbakening van de bescherming	8
2.4.	Juridische toestand	8
2.4.1.	Onroerend Erfgoed:	8
2.4.2.	Omgeving:	8
2.4.3.	Concessie.....	8
3.	Beheersvisie	9
3.1.	Beheersdoelstellingen voor het beschermd onroerend goed	9
3.2.	Bijzondere voorschriften voor het beschermd onroerend goed.....	9
3.3.	Toelatingsplichtige handelingen voor het beschermd onroerend goed	9
4.	Bronnen	10
5.	Bijlagen bij het inhoudelijk dossier	10
5.1.	Omgevingsplan	10
5.2.	Fotobijlage	10
5.3.	Documentatie	10
5.4.	Onderzoeksverslag 'funerair erfgoed in de Vlaamse Rand'	10

1. BESCHRIJVEND GEDEELTE

In de beleidsbrief 2017-2018 voorziet minister Bourgeois onder initiatief 14 het verder inventariseren en opstellen van beschermingsvoorstellen in hanteerbare deelpakketten. Daarbij wordt de Vlaamse Rand genoemd als initiatief volgend op de lopende herinventarisatie. Dit dossier behoort tot de thematisch-geografische beschermingscampagne 'Funerair erfgoed in de Vlaamse Rand', meer bepaald het deeldossier 'graftekens van voor 1918'.

Het onderzoeksrapport dat als bijlage bij dit dossier werd gevoegd biedt een overzicht van het onderzoek en de resultaten. Het doet een voorstel naar bescherming van verschillende funeraire items. Het beschermingsvoorstel wordt verder gekaderd door een historisch overzicht van het thema, waardenstellingen en selectiecriteria. De toepassing op het individuele grafteken Torley is neergeschreven in het beschermingsdossier.

1.1. Situering

Het grafteken is opgetrokken centraal op de begraafplaats van Beersel (Huizingen), Ansberg zonder nummer, Perk F rij 11 volgnummer 94 (bijlage 5.3, foto 2).¹ Het mausoleum bestaat uit een toegankelijke crypte, bovenbouw en omheinde graftuin.

1.2. Historisch overzicht

1.2.1. De begraafplaats van Huizingen²

In 1897 besliste de gemeenteraad tot de aankoop van nieuwe gronden om een begraafplaats aan te leggen. De begraafplaats is ingericht op een rechthoekig perceel, met bomen omzoomd, dat wordt opgedeeld door een kruisvormige, onverharde padenstructuur waarlangs de imposantste graftekens staan. Op het hoogste punt van de begraafplaats, als eindpunt van het kruisende noord-zuid gerichte pad richtte de familie Torley-Devillers haar mausoleum in een graftuin op.

1.2.2. De familie Torley³

Henri Torley werd geboren in Gummersbach (Duitsland) op 2 maart 1849. Hij woonde in Sint-Gillis. Hij was gehuwd met Paulina Keller met wie hij een zoon had, Karel Torley. Henri Torley kocht het kasteel van Huizingen in 1900 uit de erfenis van Albert Vaucamps.⁴ Henri en Paulina scheidden in 1910. Henri hertrouwde nog hetzelfde jaar met Selma Elisabeth Michaël (roepnaam Elisabeth). Zij was eveneens van Duitse afkomst (° Leipzig 1875-Brussel 1941). Henri stierf in Madonna di Campiglio (Zuid-Tirol, Italië) op 19 juli 1912. Hij werd in zijn mausoleum in Huizingen bijgezet.

Elisabeth Michaël en haar stiefzoon Karel Torley beslisten per notariële akte op 7 januari 1918 dat Elisabeth de bezittingen in Huizingen behield. Na de Eerste Wereldoorlog vreesde zij dat de bezittingen zouden aangeslagen worden wegens haar Duitse afkomst. Zij huwde daarom met de Belg Lucien Marie François Devillers, een wisselagent geboren in Visé (1881). Het echtpaar Devillers-Michaël verkocht het domein van Huizingen op 30 maart 1938 aan de provincie Brabant (nu Vlaams-Brabant). Het echtpaar verhuisde naar Brussel. Selma Elisabeth Devillers-Michaël stierf in 1941. Lucien hertrouwde na het overlijden van Elisabeth.

¹ Informatie verstrekt door de gemeente op 9 november 2018.

² AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2018: *Begraafplaats* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/303327> (geraadpleegd op 30 april 2019).

³ S.N. 2009: Straatnamen in Beersel verbonden aan vermaarde en minder bekende personen, *En het dorp zal duren ...* 11.42, 27+45.

BAL A. 1958: *Geschiedenis van Huizingen en van het kasteel*, Brussel, 147-149.

⁴ Het kasteel werd beschermd om zijn historische en artistieke waarde als monument bij besluit van de Vlaamse executieve op 27 oktober 1982.

1.2.3. Het grafteken Torley

De concessie werd verleend aan de familie Torley in 1912.⁵

De architect van het grafteken is niet bekend. Het gemeentearchief bevat geen gegevens over de bouw van het mausoleum.

1.3. Beschrijving met inbegrip van de erfgoedelementen en erfgoedkenmerken

Het mausoleum Torley is opgesteld op het hoogste punt van de begraafplaats. Het gebouw is zuidoost naar noordwest georiënteerd met de toegang in het zuidoosten. Het grafteken wordt omringd door een omheinde graftuin. De omheining bestaat uit een hardstenen plint, vierkante pijlers met een classicistische bekroning. Tussen de pijlers en er in verankerd, staat een smeedijzeren hek en een poort.

De kapel op rechthoekige plattegrond werd opgetrokken uit natuursteen en heeft de structuur van een klassieke tempel. Een plint met kreuus draagt de gevels die worden geritmeerd door pilasters met vereenvoudigde Korinthische kapitelen en basementen, tondo's, muurlijsten, panelen en hooggeplaatste rechthoekige vensters, opgevuld met glas in lood. De vensters zijn ingevuld met een combinatie van niet-figuratief structuurglas en glas-in-loodramen met afbeeldingen van Christus. In de zijgevels zitten ter hoogte van de fries verluchtingsgaten. Op het dak staan vier acroteria. De kapel heeft een voorportaal met een omlijste metalen deur en een fronton, bekroond met een kruis. Het fronton is voorzien van een afbeelding van een zandloper met twee vleugels, een typisch symbool voor de vergankelijkheid.

Het interieur is uitzonderlijk uitgewerkt op twee niveaus. De vloer van de inkompartij is belegd met marmer. Een marmeren trap leidt naar de ondergrondse crypte en een dubbele trap leidt naar de grafkapel op de bovenverdieping. De wanden van de trap naar de crypte zijn integraal uitgevoerd in marmer. Een marmeren lambrisering die begint bij de toegangsdeur en volledig doorloopt in de bovenkapel tot tegen het altaar, verbindt de ruimte tot één geheel. De trapleuning naar de bovenkapel is uitgevoerd in geschilderd ijzer. De trappalen hebben kleine decoratieve elementen in neorenaissancestijl. De metalen leuningen zijn naar klassiek model versterkt met horizontaal, verticaal en diagonaal geplaatste metalen verbindingen. De kruising van deze laatste is versierd met een ronde knoop.

De crypte is afsluitbaar met een smeedijzeren grille. Zowel de vloer als de wanden zijn voorzien van tegels die duidelijk recenter zijn. De crypte kreeg wellicht midden 20ste eeuw een renovatiebeurt. Dat gebeurde in elk geval voor 1995 wanneer de laatste bijzetting gebeurde. De toen verwijderde blauwe muurtegels werden niet terug geplaatst. De crypte is overwelfd door gepleisterde troggewelven op metalen liggers. In elke zijwanden zijn drie nissen voorzien voor kisten. De nissen zijn afgesloten met grafplaten uit carraramarmer met ingekapte en vergulde letters en kruisen. De platen zijn uniform uitgewerkt met een omlopende lijst, links en rechts een kruis en ertussen de epigrafie. De epigrafie van de grafplaten tegen de westelijke wand luiden van boven naar onder: "Ici repose/ Elisabeth Restelli/ nee De Villers/ 1942-1995/ R.I.P.", "ici repose/ Claire De Beer/ 1881-1964/ R.I.P." en "Ici repose/ Henry Torley/ industriel à Bruxelles/ né à Cummersbach le 2 mars 1849/ Décédé en Tyrol le 19 juillet 1912/ R.I.P.". Aan de andere kant luiden de epigrafieën "ici repose/ Barbara Elise De Villers/ née Mosselmans/ 1911-1989/ R.I.P.", "Ici repose/ Lucien Marie François Devillers/ 1881-1960/ R.I.P." en "Ici repose/ M. Elisabeth Devillers Michaël/ née le 6 juin 1875/ er décédée le 25 avril 1941/ R.I.P.".

De bovenkapel is sober ingericht. Een marmeren lambrisering loopt tot tegen het eveneens marmeren altaar dat tegen de achterwand van de kapel is opgesteld. De bovenbouw van de kapel is opgetrokken uit natuursteen. De vloer is belegd met marmer. Het plafond

⁵ Informatie verstrekt door de gemeente op 9 november 2018. Verdere informatie bleef in het gemeentelijk archief niet bewaard.

bestaat uit een metalen structuur waartussen marmerplaten werden opgehangen. Het classicistische marmeren altaar bestaat uit een naar onder toe licht versmallende altaartafel. De altaartafel is voorzien van een gesculpteerd kruis. De enige decoratie zijn de geprofileerde plint en een lijst. De bovenbouw vormt een klassiek portiek met pilasters, architraaf met cirkelvormige decoratie en een fronton uitlopend op een kruis.

Het marmer gebruikt voor de trappen, de lambriseringen en het altaar is het Belgische rouge royal. De vloer bestaat uit een combinatie van rouge royal voor de omlappende en opdelende stroken en carraramarmer voor de invulling. Het plafond van de kapel bestaat integraal uit carraramarmer.⁶

Er zijn menselijke resten aanwezig in het graf.

1.4. Fysieke toestand van het onroerend goed

De fysieke toestand van het onroerend goed waarvoor dit beschermingsdossier wordt opgemaakt is vastgesteld tijdens meerdere plaatsbezoeken op 1 maart 2018 en 6 december 2018. De fysieke toestand is op dat moment fotografisch gedocumenteerd. Deze registratie is als bijlage bij het ministerieel besluit gevoegd en geeft een beeld van de toestand van het onroerend goed op het moment van de bescherming.

Het goed vertoont sporen van gebrekkig onderhoud. Voor de bouwfysische evaluatie van het mausoleum, wordt verwezen naar het inspectierapport van Monumentenwacht Vlaanderen die het goed inspecteerde op 26 maart 2018.

Monumentenwacht geeft het mausoleum een quotering *'matig met risico op vervolgschade'*.⁷ Zij motiveert die quotering als volgt: *"Door de vele ingewerkte metalen verbindingen zijn er vele verborgen gebreken. Het gebouw lijkt op het eerste zicht in redelijke staat, maar helaas dringt een grondig herstel zich op. Het niet uitvoeren van deze werken zal op termijn leiden tot nog grotere schade en de restauratiekost sterk opdrijven."* Het dak, de dakconstructie en de draagstructuur zijn in goede staat. Het schrijnwerk en de beglazing zijn matig tot slecht. Sommige glas-in-loodramen werden door vandalen ingegooid waardoor vochtinsijpeling ontstaat. De verborgen metalen constructie in het interieur is sterk roestig waardoor het geheel vervormd en instabiel wordt. Verschillende natuurstenen delen zijn reeds gebroken. De altaartafel is gescheurd.

Ook de omheining rond de graftuin krijgt een matige quotering als gevolg van het inwerken van de natuurelementen met roest en scheuren van de natuurstenen pijlers als gevolg. Als conclusie wordt gesteld dat het mausoleum dringend wind- en waterdicht gemaakt moet worden en de metalen constructiedelen aan herstel toe zijn. Het dak is in goede staat.

2. EVALUEREND GEDEELTE

2.1. Evaluatie van de erfgoedwaarden

In de inventaris van het bouwkundig erfgoed zijn twee andere neoclassicistische grafkapellen opgenomen en vijf begraafplaatsen waar zowel de zoekterm grafkapel als neoclassicisme zijn aan gekoppeld. De zoekterm slaat dan niet noodzakelijk op een grafkapel. Er werd één begraafplaats beschermd met een neoclassicistische grafkapel en één individuele grafkapel:

⁶ De materialen werden vastgesteld in het verslag van de monumentenwacht Vlaams-Brabant. MONUMENTENWACHT VLAAMS-BRABANT, 2018: 22471/2018/B Klein erfgoed Beersel, Dworp en Huizingen – Mausoleum, (onuitgegeven Bouwkundige inspectie monumentenwacht, Monumentenwacht Vlaams-Brabant).

⁷ MONUMENTENWACHT VLAAMS-BRABANT, 2018: 22471/2018/B Klein erfgoed Beersel, Dworp en Huizingen – Mausoleum, (onuitgegeven Bouwkundige inspectie monumentenwacht, Monumentenwacht Vlaams-Brabant)

- Begraafplaats van Eeklo met een neoclassicistisch portiekgraf <https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/47909>, MB 30 april 2004, sociaal-culturele, artistieke, historische en volkskundige waarde.
- de neoclassicistische grafkapel van de industrieel De Naeyer ca 1900, <https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/1738>, MB 20 januari 1998, historische en artistieke waarde. (bijlage 5.3, foto 1)

Het grafteken Torley werd geselecteerd voor bescherming omwille van volgende criteria: uniek neoclassicistisch grafteken in ruraal Vlaanderen waarbij zowel de crypte als de bovenkapel toegankelijk zijn. Het neoclassicisme is een uitzonderlijk toegepaste stijl voor grafkapellen. Het rijke materiaalgebruik is uitzonderlijke in de funeraire kunst in Vlaanderen. De kapel is een representatief voorbeeld voor de nieuwe op status beluste burgerij omstreeks 1900.

De historische waarde wordt gevormd door:

De kapel is een laat voorbeeld van de bloeiperiode van grafkapellen die liep van omstreeks 1870 tot 1912. De uitzonderlijk grote grafkapel in neoclassicistische stijl is opgetrokken voor de industrieel en kasteelheer Henry Torley in 1912.

De architecturale waarde wordt gevormd door:

De vormgeving en constructie van het mausoleum zijn zeldzaam. Met name de toegankelijke crypte, duidelijk een onderdeel van het concept van de grafkapel, is zeer uitzonderlijk. Het geheel is vormgegeven in neoclassicistische stijl wat representatief is voor de periode doch eerder zeldzaam is in vergelijking met andere grafkapellen. De constructie van de kapel met een groot aandeel aan metalen onderdelen is representatief voor de nieuwe materialen die de architectuur van de 19de eeuw bepalen. Het plafond bestaande uit een metalen structuur ingevuld met marmerplaten is binnen de funeraire kunst in Vlaanderen uniek. De interieuraankleding is sober doch kwalitatief en getuigt in zijn vormgeving, onder andere van het altaar, van het neoclassicisme. De plaatsing van het mausoleum in een omheinde graftuin is eveneens representatief voor de periode doch de schaal waarop het hier gebeurde is uitzonderlijk voor Vlaanderen. De combinatie van een neoclassicistische grafkapel met bijhorende crypte, interieuraankleding en omheinde graftuin geeft het geheel een hoge ensemblewaarde.

De culturele waarde wordt gevormd door:

Het mausoleum is een representatief voorbeeld van een indrukwekkend grafteken dat door de nieuwe burgerij opgetrokken werd ter bevestiging van haar nieuwe verworven status. In dit geval door de familie Henri Torley die ook het kasteel van Huizingen in 1900 had aangekocht. Niet alleen de grootte en uitzonderlijke bouwstijl van het mausoleum maar ook de ligging op het hoogste punt van de begraafplaats en aan het einde van een hoofdpad (contextwaarde) getuigen van de sociale en culturele positie die de familie bezat in de gemeente.

De archeologische waarde wordt gevormd door:

Er zijn menselijke resten aanwezig in het graf.

2.2. Motivering van het type bescherming

Het graf en het grafteken Torley worden beschermd als monument. Het Onroerendergoeddecreet definieert een monument als volgt: "een onroerend goed, werk van de mens of van de natuur of van beide samen, met inbegrip van de cultuurgooderen die er integrerend deel van uitmaken, inzonderheid de bijhorende uitrusting en de decoratieve elementen van algemeen belang wegens de erfgoedwaarde(n)."

Het gaat om een uitgesproken architecturaal geheel dat bestaat uit een mausoleum, graftuin en omheining. De ruimere context (de begraafplaats van Huizingen) heeft

onvoldoende erfgoedwaarde om een bescherming te verantwoorden. Een bescherming als monument is bijgevolg de meest gepaste beschermingsvorm.

2.3. Motivering van de afbakening van de bescherming

De afbakening van het beschermd onroerend goed is opgenomen op het plan dat als bijlage bij het ministerieel besluit is gevoegd. Alle kadastrale percelen gevat door de bescherming zijn opgenomen in artikel 1 van het ministerieel besluit.

Daar de ruimere context (de begraafplaats van Huizingen) onvoldoende erfgoedwaarde heeft om een bescherming te verantwoorden, wordt de bescherming beperkt tot de voetafdruk van het grafteken met de omheinde graftuin.

2.4. Juridische toestand

2.4.1. Onroerend Erfgoed:

Op het omgevingsplan in bijlage bij dit dossier zijn de beschermingen opgenomen die in de buurt liggen van het onroerend goed waar dit dossier over gaat.

De begraafplaats is opgenomen in de inventaris van het bouwkundig erfgoed onder ID 303327 en het grafteken Torley wordt vermeld in de beschrijving van de begraafplaats. De procedure voor de vaststelling van dit inventarisitem is in voorbereiding.

Het mausoleum is niet gelegen in een door de Unesco beschermd gebied of een Unesco-buffergebied.

2.4.2. Ruimtelijke Ordening:

Volgens het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse, goedgekeurd op 7 maart 1977 is de begraafplaats ingekleurd als gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen.

De begraafplaats maakt onderdeel uit van het bijzonder plan van aanleg 'centrum uitbreiding' uit 1983.⁸ Het BPA bevestigt de functie van de zone als begraafplaats. De voorwaarden voorzien in een integratie in de omgeving en een minimale beplanting van 20% op ecologische grondslag. Het BPA voorziet dat elk gevoel van exotisme door beplanting dient vermeden te worden. 'Uitzicht en keuze van materialen moet in harmonie zijn met het karakter en het uitzicht van de omgeving.' (artikel 8.1)

De doelstellingen van de bescherming en het BPA zijn gelijklopend. De aanwezige grote graftuin kan zelfs bijdragen om de doelstelling van het BPA te bereiken.

2.4.3. Concessie

De concessie is gelegen op de begraafplaats Huizingen, Perk F rij 11 volgnummer 94, is toegestaan op 29 augustus 1912 en neemt een einde op 20 juli 2021. De huidige concessiehouder is onbekend.⁹

⁸ D+A Consult nv 1983: *Bijzonder plan van aanleg Nr1 centrum uitbreiding*, 7 + 16.

⁹ Informatie verstrekt door de gemeente Beersel op 8 november 2018.

3. BEHEERSVISIE

3.1. Beheersdoelstellingen voor het beschermd onroerend goed

In het beschermingsbesluit zijn beheersdoelstellingen opgenomen. Je vindt die terug onder artikel 3 van het ministerieel besluit. De beheersdoelstellingen moeten de zakelijkrechthouders (eigenaars, erfpachthouders, opstalhouders en leasinggevers) en gebruikers op weg helpen om de erfgoedwaarden maximaal in stand te houden of te verbeteren. Ze hebben de optimale verwezenlijking van de erfgoedwaarden voor ogen.

Ze geven richting aan of vormen een kader voor toekomstig beheer van het beschermd onroerend goed. Zakelijkrechthouders en gebruikers dienen rekening te houden met deze beheersdoelstellingen als ze werken wensen uit te voeren aan het beschermd goed. Ook de overheid houdt met deze doelstellingen rekening als ze over deze werken advies moet geven of als ze toelating moet geven voor die werken.

De beheersdoelstellingen spelen in op de erfgoedwaarden, erfgoedelementen en erfgoedkenmerken opgenomen in artikel 2 van het ministerieel besluit.

3.2. Bijzondere voorschriften voor het beschermd onroerend goed

Voor elk beschermd onroerend goed geldt het actief en passief behoudsbeginsel. Dit betekent dat de zakelijkrechthouders en gebruikers het beschermd goed in goede staat moeten houden door de nodige instandhoudings-, beveiligings-, beheers-, herstellings- en onderhoudswerken uit te voeren en dat het verboden is om een beschermd onroerend goed te ontsieren, te beschadigen, te vernielen of de erfgoedwaarden ervan aan te tasten. Het betekent ook dat een zakelijkrechthouder en gebruiker verplicht is het beschermd onroerend goed als een goed huisvader te beheren en het dus niet te verwaarlozen. Alle voorschriften voor de instandhouding en het onderhoud van het beschermd onroerend goed die van toepassing zijn op het beschermd goed zijn opgenomen in artikel 4 van het beschermingsbesluit.

In het Onroerenderfgoeddecreet en Onroerenderfgoedbesluit zijn een aantal algemene voorschriften voor de instandhouding en het onderhoud van beschermd onroerend erfgoed opgenomen, meer bepaald:

- het goed als een goede huisvader beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- de toestand van het goed regelmatig controleren;
- regulier onderhoud uitoefenen;
- onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen nemen in geval van nood.

3.3. Toelatingsplichtige handelingen voor het beschermd onroerend goed

Voor sommige werken aan het beschermd onroerend goed moet een toelating worden gevraagd. Sommige werken kunnen namelijk een negatief effect hebben op de erfgoedwaarden. Voor alle werken die stedenbouwkundig vergunningsplichtig zijn, of waarvoor een omgevingsvergunning, milieuvergunning of natuurvergunning nodig is, vraagt de vergunningverlenende overheid advies aan het agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse overheid.

Voor een aantal werken die niet vergunningsplichtig zijn, moeten de zakelijkrechthouders en gebruikers, voorafgaand aan de uitvoering van de werken, toelating vragen aan het agentschap Onroerend Erfgoed of aan de erkende onroerenderfgoedgemeente. Een overzicht van alle erkende onroerenderfgoedgemeenten is te vinden op www.onroerenderfgoed.be.

De werken waarvoor u toelating moet vragen zijn opgesomd in artikel 5 van het beschermingsbesluit.

4. BRONNEN

Gemeente Beersel, D+A Consult nv 1983: *Bijzonder plan van aanleg Nr1 centrum uitbreiding, 7 + 16.*

BAL A. 1958: *Geschiedenis van Huizingen en van het kasteel*, Brussel, 147-149.

S.N. 2009: *Straatnamen in Beersel verbonden aan vermaarde en minder bekende personen, En het dorp zal duren ...* 11.42, 27+45.

MONUMENTENWACHT VLAAMS-BRABANT, 2018: *22471/2018/B Klein erfgoed Beersel, Dworp en Huizingen - Mausoleum*, (onuitgegeven Bouwkundige inspectie monumentenwacht, Monumentenwacht Vlaams-Brabant).

Informatie verstrekt door de gemeente Beersel op 18 december 2018.

5. BIJLAGEN BIJ HET INHOUDELIJK DOSSIER

5.1. Omgevingsplan

5.2. Fotobijlage

De fotoregistratie van de fysieke toestand, gevoegd als bijlage bij het ministerieel besluit, bevat alle relevante foto's voor dit dossier. Er is geen afzonderlijke fotobijlage bij het dossier gevoegd.

5.3. Documentatie

5.4. Onderzoeksverslag 'funerair erfgoed in de Vlaamse Rand'